

1

Inhoud

Wat zijn belangrijke basisprincipes voor het begeleiden van kinderen?

Methodiek

Brainstorm - beeldfragment - discussie en verwerking met flappen

Leerdoelen

- De onthaalouders expliciteren wat zij zelf belangrijk vinden in de begeleiding van jonge kinderen.
- Ze zien hoe enkele onthaalouders kinderen begeleiden.
- Ze reflecteren over hun observaties en verwoorden hun eigen mening hierover.

Omschrijving

Fase 1

Brainstormen over belangrijke principes in de begeleiding van jonge kinderen.

Fase 2 + 3

Bekijken van beeldfragment aan de hand van gerichte vragen.
Inventariseren (op flappen) van voorbeelden hoe de onthaalouders uit het filmfragment kinderen begeleiden.

Fase 4

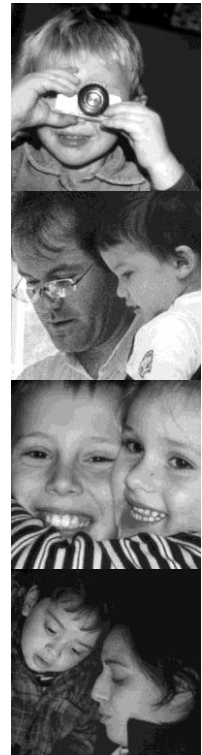
Stille wanddiscussie over basisprincipes.

Competenties

- Gevoelens van kinderen opmerken, interpreteren en er adequaat op reageren
- Ruimte laten voor en rekening houden met de gevoelens en gewoontes van elk kind
- Creëren van een basissfeer van veiligheid, zekerheid, geborgenheid, openheid en structuur
- De kinderen betrekken
- Toepassen van methoden die de ontwikkeling van kinderen stimuleren

Aantal deelnemers

Minimum 6, maximum 36

Fase 1

Doel:

De onthaalouders expliciteren wat zij zelf belangrijk vinden in de begeleiding van jonge kinderen.

Werkvorm:

Brainstorm met alle onthaalouders

Werktijd:

20 minuten

Aanpak:

Je vraagt aan de onthaalouders wat zij belangrijk vinden in de begeleiding van kinderen. Je laat hen brainstormen en vat hun bevindingen samen in een bordschema. Je clustert hun inbreng volgens de volgende basisprincipes:

- De eigenheid van elk kind respecteren
- Zorgen voor geborgenheid
- Structuur en regels aanbieden
- Stimuleren
- Zelfstandigheid bevorderen
- Kinderen laten participeren
- Elk kind op een positieve manier benaderen.

Op deze manier komt de groep tot een overzicht van belangrijk basisprincipes voor de begeleiding van jonge kinderen.

Didactisch materiaal:

Flap of bord
Schrijfgerief

Begeleiderstaken:

Inventariseren

Onthaalouders prikkelen door verduidelijkende of verdiepende vragen te stellen: Wat bedoel je daar precies mee? Kun je daar een voorbeeld van geven? Mag ik dat ook verwoorden als ...?

Fase 2

Doel:

De onthaalouders zien hoe andere onthaalouders kinderen begeleiden en toetsen dit af aan de genoemde basisprincipes.

Werkvorm:

Bekijken van een beeldfragment uit "Opvangouders bouwen aan een pedagogiek". De verschillende deelgroepen krijgen een specifieke vraag mee.

Werktijd:

15 minuten

Aanpak:

De onthaalouders worden opgesplitst in subgroepen. Je kondigt een beeldfragment aan waarin onthaalouders zelf vertellen en laten zien hoe zij kinderen begeleiden. Elke groep krijgt één van de genoemde basisprincipes uit fase 1 om op te focussen. Je vraagt hen om te noteren hoe de onthaalouders uit het beeldfragment het betreffende principe realiseren.

De onthaalouders bekijken één of meerdere fragmenten. Je kan gebruik maken van de volgende fragmenten:

- De kleine onderzoeker – De wereld binnen handbereik
- Opvoeden binnen een netwerk – Rituelen creëren verbondenheid

Didactisch materiaal:

Dvd “Opvangouders bouwen aan een pedagogiek”. De dvd is te bestellen via www.vbjk.be
tv-toestel
dvd-speler

Begeleiderstaken:

Technisch: het materiaal is voorhanden om de dvd te bekijken.
Groepen indelen.
Opdracht uitleggen en nagaan of iedereen de opdracht goed begrepen heeft.

Fase 3

Doel:

De onthaalouders wisselen hun observaties uit.

Werkvorm:

De deelgroepen noteren op flappen

Werktijd:

15 minuten

Aanpak:

Er hangen flappen aan de wand. Op iedere flap staat een basisprincipe vermeld. Je vraagt aan de verschillende groepen om te noteren op welke manier de onthaalouders de genoemde basisprincipes waarmaken. Iedere groep focust op één basisprincipe en maakt dus notities op de bijhorende flap.

Didactisch materiaal:

Flappen
Stiften

Begeleiderstaken:

Je legt de opdracht uit en gaat na of iedereen de opdracht begrepen heeft.

Fase 4

Doel:

De onthaalouders denken kritisch na over het toepassen van de genoemde basisprincipes. Ze gaan na of ze zich als onthaalouder in de principes kunnen vinden en hoe ze deze principes in hun job kunnen realiseren.

Werkvorm:

Stille wanddiscussie

Werktijd:

30 minuten

Aanpak:

Je nodigt de onthaalouders uit om te reageren op elkaars flappen. Je legt de spelregels uit:

- reageren kan enkel door zaken bij te schrijven. Dit kunnen vragen zijn, bedenkingen, tips, ...;
- iedere deelnemer bepaalt zelf wat hij wil schrijven;
- iedereen mag zijn reactie neerschrijven, maar wel bondig;

▪ Jonge kinderen begeleiden ▪

- iedereen mag reageren op uitlatingen van anderen, zowel bevestigend (mee eens), als kritisch (niet mee eens omdat ...).

In deze fase moeten de onthaalouders zich niet beperken tot wat ze in het beeldfragment zagen. Je prikkelt hen om via de flappen vragen te stellen, om hun eigen mening hierover neer te schrijven.

Na de wanddiscussie geef je een korte samenvatting en vult nog aan met enkele belangrijke conclusies.

Didactisch materiaal:

Flappen, stiften

Begeleiderstaken:

Je legt de opdracht uit en verduidelijkt indien nodig met enkele voorbeelden. Je licht de spelregels toe en bewaakt deze tijdens de opdracht. Je vat de discussies samen en vult eventueel aan met belangrijke conclusies.

Inhoud

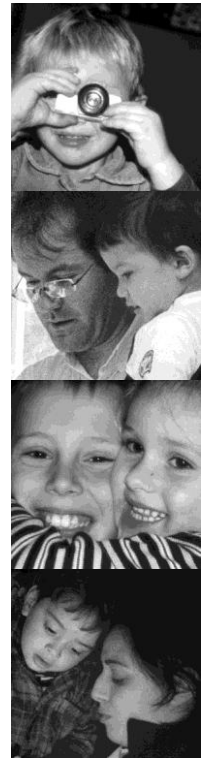
Basisprincipes voor het begeleiden van kinderen ter discussie stellen

Methodiek

Discussie in kleine groepen - creatieve verwerking - top 3 van basisprincipes opstellen

Leerdoelen

- De onthaalouders reflecteren over de volgende basisprincipes voor het begeleiden van jonge kinderen:
  - Respect hebben voor de eigenheid van elk kind
  - Zorgen voor geborgenheid
  - Structuur en regels aanbieden
  - Stimuleren
  - Zelfstandigheid bevorderen
  - Kinderen laten participeren
  - Elk kind op een positieve manier benaderen.
- De onthaalouders kunnen benoemen waarom deze principes belangrijk zijn in de opvang.
- Ze formuleren inzichten en tips die ze in de eigen opvangpraktijk willen gebruiken.

Omschrijving

Fase 1

Discussie aan de hand van praktijkvoorbeelden over de **basisprincipes** voor het begeleiden van kinderen.

Fase 2 +3

Via een creatieve verwerking (**collage**) tot uitdrukking brengen waarom deze basisprincipes belangrijk zijn.

Fase 4

Opstellen van een **top 3** van tips om deze principes in de eigen praktijk waar te maken.

Competenties

- Gevoelens van kinderen zien, interpreteren en er adequaat op reageren
- Ruimte laten voor en rekening houden met de gevoelens en gewoontes van elk kind
- Creëren van een basissfeer van veiligheid, zekerheid, geborgenheid, openheid en structuur
- De kinderen betrekken
- Toepassen van methoden die de ontwikkeling van kinderen stimuleren

Aantal deelnemers

Minimum 12, maximum 30

Fase 1

Doel:

De onthaalouders weten wat er bedoeld wordt met volgende basisprincipes:

- Respect hebben voor de eigenheid van elk kind
- Zorgen voor geborgenheid
- Structuur en regels aanbieden
- Stimuleren
- Zelfstandigheid bevorderen
- Kinderen laten participeren
- Elk kind op een positieve manier benaderen

Werkvorm:

Discussie in kleine groepen aan de hand van praktijkvoorbeelden

Werktijd:

30 – 60 minuten

Aanpak:

De onthaalouders worden verdeeld in 6 subgroepen. Elk groepje krijgt een aantal **situatieschetsen**. Je vraagt aan de onthaalouders om deze situatieschetsen te lezen. Daarna krijgen ze de opdracht om over volgende vragen te discussiëren:

- Hoe kan de onthaalouder reageren in deze situatie? Bedenk welke reacties mogelijk zijn.
- Hoe zou je dit zelf aanpakken?

Didactisch materiaal:

Kaarten met situatieschetsen voor onthaalouders (cfr. bijlage).

Begeleiderstaken:

Je legt de opdracht uit en gaat na of iedereen de opdracht begrepen heeft. Je wandelt tussen de kleine groepen en “prikkel” de discussie. In bijlage vind je ook enkele ideeën en bijkomende vragen die je kunnen helpen bij de bespreking van de situatieschetsen.

Lokaalopstelling:

De onthaalouders kunnen comfortabel in kleine groepen discussiëren zonder elkaar te hinderen.

Fase 2: Creatieve verwerking

Doel:

De onthaalouders kunnen benoemen waarom deze principes belangrijk zijn in de opvang.

Werkvorm:

Creatieve verwerking in kleine groepen door middel van reclame-affiche/collage

Werktijd:

30 – 60 minuten

Aanpak:

De onthaalouders blijven werken in de kleine groepen. Ze krijgen het nodige materiaal om een reclame-affiche te maken, waarin ze “hun” basisprincipe promoten. Ze gaan op een creatieve manier aan de slag.

Je geeft de opdracht om via de reclame-affiche duidelijk te maken wat het basisprincipe inhoudt en waarom de onthaalouders dit een belangrijk principe vinden.

Didactisch materiaal:

Flappen, stiften, verf, prenten, tijdschriften, gekleurd papier, potloden, ...

Begeleiderstaken:

Je legt de opdracht uit en gaat na of iedereen de opdracht begrepen heeft.

Lokaalopstelling:

De onthaalouders kunnen comfortabel in kleine groepen werken zonder elkaar te hinderen.

Fase 3: Voorstelling kunstwerken in grote groep

Doel:

De onthaalouders kunnen benoemen waarom deze principes belangrijk zijn in de opvang.

Werkvorm:

Presentatie voor grote groep

Werktijd:

30 – 45 minuten

Aanpak:

Je nodigt de onthaalouders uit om hun kunstwerk voor de groep te presenteren. Je vraagt hen te vertellen wat hun basisprincipe inhoudt en waarom ze dit een belangrijk principe vinden. Tijdens de presentatie kun je tips vragen over hoe je dit basisprincipe in je eigen opvang kunt waarmaken.

Didactisch materiaal:

Kunstwerken

Begeleiderstaken:

Je stelt verduidelijkende vragen, zodat ze een zicht krijgen op de inhoud van elk thema.

Lokaalopstelling:

Kringopstelling of U-vorm. De onthaalouders hebben voldoende zicht op hun collega's die de presentatie geven. De gemaakte affiches worden opgehangen, zodat de basisprincipes nogmaals gevisualiseerd worden.

Fase 4: Verwerking

Doel:

Ze formuleren inzichten en tips om deze basisprincipes in de eigen opvangpraktijk toe te passen.

Werkvorm:

In kleine groepen inventariseren van tips op flappen. Via discussie tot een "gouden top 3" komen.

Werktijd:

30 – 60 minuten

Aanpak:

De onthaalouders werken opnieuw in de subgroepen. Ze krijgen een flap per basisprincipe. Daarop maken ze een top 3 van tips om deze principes naar de praktijk te vertalen.

Na een half uurtje werktijd worden de flappen opgehangen en vergeleken. Ze krijgen de kans om over elkaars top 3 vragen te stellen. Lukt het om uit alle lijstjes een gouden top 3 op te stellen?

Didactisch materiaal:

Flappen

Handig is om op de flappen al de indeling en titels aan te duiden.

- Jonge kinderen begeleiden ▪

Begeleiderstaken:

Je bent gespreksleider tijdens het bevragen in grote groep. Je kunt zelf moderator zijn tijdens het opstellen van de gouden top 3, maar dit kan ook gebeuren door één van de onthaalouders.

Lokaalopstelling:

De kleine groepen moeten ongehinderd kunnen werken. De flappen moeten duidelijk zichtbaar voor iedereen worden opgehangen.

Bijlage: situatieschetsen

Respect hebben voor de eigenheid van elk kind

Situatieschets 1

Roosje, 9 maanden, is een nieuw kind in de opvang. Zij heeft erg veel moeite om de slaap te vatten, ook al is ze erg moe. Als onthaalouder Nicole dit met Papa Dirk bespreekt, vertelt hij dat Roosje thuis in de woonkamer slaapt. Daar is er altijd wel beweging. Mama of papa zitten dan bij haar terwijl zij inslaapt.

Moet / kan Nicole rekening houden met de slaapgewoonten van Roosje thuis?
Wat kan 'respect voor eigenheid' in deze situatie betekenen? Bedenk welke reacties mogelijk zijn.
Hoe zou je dit zelf aanpakken?

Situatieschets 2

Yasin, 18 maanden, is een rustig kereltje. Als hij binnenkomt bij onthaalouder Pol, heeft hij wat tijd nodig om te "ontdooien". Ellen, 20 maanden, is een kind dat onmiddellijk actief begint te spelen. Pol gaat hier graag op in en begint onmiddellijk te ravotten als Ellen arriveert. Hij probeert Yasin bij het spel te betrekken, maar Yasin heeft hier duidelijk nog geen zin in.

Hoe reageert Pol hier best op?
Wat kan 'respect voor eigenheid' in deze situatie betekenen? Bedenk welke reacties mogelijk zijn.
Hoe zou je dit zelf aanpakken?

Benader ieder kind op een positieve manier

Situatieschets 1

Myra, 18 maanden, en Jonas, 20 maanden, spelen samen met blokken. Het gaat er gezellig aan toe. Ze gaan helemaal op in hun spel. Ingrid, de onthaalouder, heeft het de hele dag al erg druk gehad. Dit is voor haar het uitgelezen moment om gauw wat was te plooiën. Tegelijkertijd wil ze de kinderen ook wel laten weten dat ze het leuk vindt dat ze mooi samen spelen.

Wat doet Myra nu best?
Wat kan 'een positieve benadering' in deze situatie betekenen? Bedenk welke reacties mogelijk zijn.
Hoe zou je dit zelf aanpakken?

Situatieschets 2

Igor, 18 maanden, kan sinds kort zijn sokken en schoenen uittrekken. Hij vindt dit een leuk spelletje en kan dit eindeloos herhalen. Irena, de onthaalouder, heeft er haar handen vol mee om telkens de schoenen van Igor terug aan te trekken. Dit is knap lastig.

Hoe kan Irena reageren?
Wat kan 'een positieve benadering' in deze situatie betekenen? Bedenk welke reacties mogelijk zijn.
Hoe zou je dit zelf aanpakken?

Zorg voor geborgenheid

Situatieschets 1

Als de ouders van Jef, 15 maanden, vertrekken, begint hij luidkeels te huilen. Dit gebeurt elke dag opnieuw.

Wat kan onthaalouder Franky doen?

Wat vind je minder goed?

Wat kan 'zorgen voor geborgenheid' in deze situatie betekenen? Bedenk welke reacties mogelijk zijn.

Hoe zou je dit zelf aanpakken?

Situatieschets 2

Om 11u begint het spitsuur bij onthaalouder Isabelle. Ze heeft haar handen vol met koken. Matthias, 8 maanden, kiest dagelijks dit uurtje uit als huiluur. Ze geeft hem zijn knuffel en zijn tutje, maar het helpt niet veel. Ze vindt het spijtig, maar ze moet verder met het eten. Binnen een half uurtje krijgen alle kinderen honger en moet het eten klaar staan.

Hoe kan Isabelle doen?

Wat kan 'zorgen voor geborgenheid' in deze situatie betekenen? Bedenk welke reacties mogelijk zijn.

Hoe zou je dit zelf aanpakken?

Zelfstandigheid bevorderen

Situatieschets 1

Ellie, 20 maanden, is er erg op uit om zelf te eten. Ze mist nog wat handigheid, daardoor wordt het een knoeiboel. Dit is voor onthaalouder Els lastig. Ze heeft echt niet de tijd om na het eten te gaan poetsen.

Wat kan Els doen?

Wat kan 'zelfstandigheid bevorderen' in deze situatie betekenen? Bedenk welke reacties mogelijk zijn.

Hoe zou je dit zelf aanpakken?

Situatieschets 2

Sharan (2 jaar) wil graag helpen afruimen na het eten. Ze is toch nog niet zo handig. Ellen heeft dan ook schrik dat ze dingen laat vallen en gaat morsen.

Hoe kan Ellen best reageren?

Wat kan 'zelfstandigheid bevorderen' in deze situatie betekenen? Bedenk welke reacties mogelijk zijn.

Hoe zou je dit zelf aanpakken?

Participatie

Situatieschets 1

Peter (28 maanden) heeft al enkele keren aangegeven dat hij graag wil verven. Hij kiest hiervoor de meest onmogelijke momenten uit (etenstijd, slaaptijd,...).

Hoe kan onthaalouder Nadine hierop reageren?

Wat kan 'participatie' in deze situatie betekenen? Bedenk welke reacties mogelijk zijn.

Hoe zou je dit zelf aanpakken?

Bijlage: bespreking situatieschetsen

Respect hebben voor de eigenheid van elk kind

Situatieschets 1 - bespreking

Vinden de onthaalouders dat de onthaalouder moet rekening houden met deze gewoonte? Waarom wel / niet? Belangrijk is dat hierbij zowel naar het perspectief van de onthaalouder als naar het perspectief van het kind wordt gekeken.

Een mogelijke aanpak is: met ouders zoeken naar een tussenoplossing, bvb. tijdens de eerste weken voorziet de onthaalouder in de leefruimte voor Roosje een plek om te slapen. Eenmaal Roosje voldoende vertrouwd is met de opvang, wordt dit afgebouwd zodat Roosje na verloop van tijd in de slaapkamer in een bed slaapt. Wat vinden de onthaalouders van deze aanpak? Welke aanpak verkiezen zij?

Het is belangrijk in dergelijke situaties goed te overleggen met ouders. Dergelijke situaties moeten opgelost worden samen met ouders. Hoe zouden de onthaalouders dit bespreken met de ouders? Wat vinden zij belangrijk in dit gesprek?

Situatieschets 2 - bespreking

Een mogelijke reactie is:

Pol moedigt Yasin al lachend aan: "Komaan Yasin, doe niet zo flauw, kom toch fijn met ons meespelen!"

Wat vinden de onthaalouders van deze aanpak?

Een andere mogelijkheid is:

Pol zegt aan Yasin: "Wil jij eerst even lekker bekomen en naar ons kijken? Doe maar en kom bij ons als je wil meedoen."

Wat vinden de onthaalouders van deze aanpak? Welke aanpak verkiezen zij?

Wat zijn andere manieren om Yasin te laten "ontdooien"? (bvb. eerst even Yasin op de schoot nemen, 'praatje' slaan met Yasin, nagaan wat Yasin graag wil)

Benader ieder kind op een positieve manier

Situatieschets 1 - bespreking

Mogelijke reacties zijn:

- Myra begint snel aan de was. Ze moeit zich niet om het spel niet te verstoren.
- Myra geeft de kinderen eerst een complimentje; dan begint ze aan de was.
- Myra gaat met de kinderen meespelen. Zo beloont Myra hen voor hun mooie samenspel.
- Myra begint aan de was. Wanneer ze merkt dat hun spel minder goed gaat, gaat ze er even bij zitten. Ze geeft hen een complimentje en zoekt met hen hoe ze leuk verder kunnen spelen.

Wat vinden de onthaalouders van deze reacties? Welke aanpak verkiezen zij?

Situatieschets 2 - bespreking

Igor is duidelijk trots op wat hij kan. Irena kan op verschillende manieren reageren:

- Hoe lastig ook, ze trekt elke keer opnieuw zijn schoenen aan. Igor is immers zo trots op zijn nieuwe verworven vaardigheid.
- Ze maakt duidelijk dat ze ook andere dingen te doen heeft: "Igor, ik heb nu geen tijd om telkens je schoenen aan te trekken. Ik wil dat je ermee stopt om ze telkens uit te doen."
- Ze geeft Igor een compliment ("wat kan jij al snel je schoenen uitdoen!"). Ze helpt hem nog een keertje zijn schoenen aandoen, maar legt uit dat dit niet de hele dag door kan: "als je nu

opnieuw je schoenen uittrekt, zal je even zonder schoenen moeten rondlopen. Ik moet ook voor de andere kinderen zorgen.”

Wat vinden de onthaalouders van deze reacties? Welke aanpak verkiezen zij?

Zorg voor geborgenheid

Situatieschets 1 - bespreking

Mogelijke reacties zijn:

- samen met Jef zwaaien terwijl zijn ouders vertrekken
- foto's ophangen van zijn mama en papa en elke morgen na het vertrek nog even troost zoeken bij de foto's
- Jef op de schoot nemen tot hij gekalmeerd is

Wat vinden de onthaalouders een goede reactie? Moet Jef getroost worden of moet je er net niet te veel aandacht aan besteden?

Situatieschets 2 - bespreking

Laat Isabelle Matthias huilen of vinden de onthaalouders dat ze verder moet proberen hem te troosten?

Wat zijn andere mogelijke manieren om het Matthias naar zijn zin te maken of te vermijden dat hij gaat huilen?

Enkele voorbeelden:

- Matthias dicht bij haar zetten zodat ze ertegen kan praten
- Proberen de oorzaak van zijn huiluurtje te achterhalen: heeft hij honger is? Is hij moe?
- Haar dagplanning aanpassen, bvb. iets vroeger aan het eten beginnen.
- ...

Zelfstandigheid bevorderen

Situatieschets 1 - bespreking

Vind je dat het praktische argument (geen tijd om te poetsen) hier doorweegt? Of zouden de onthaalouders toch zoeken naar manieren om Ellie zelf te laten eten?

Wat zijn mogelijke oplossingen om Ellie toch zelf te laten eten én poetswerk te vermijden?

Enkele voorbeelden:

- een groot stuk plastic onder de stoel van Ellie leggen
- Ellie in blote buik laten eten of met een plastic schort aan
- Ellie even alleen laten eten en het dan overnemen
- ...

Situatieschets 2 - bespreking

Vinden de onthaalouders dat Sharan kan meehelpen? Waarom wel of niet?

Wat zijn manieren om – rekening houdend met de onhandigheid van Sharan – haar toch te laten meehelpen? Enkele voorbeelden:

- afspreken wat zij wel en niet van de tafel naar de keuken kan dragen
- haar een doekje geven om de tafel af te vegen
- ...

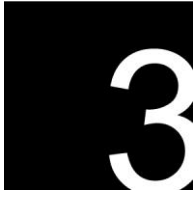
Participatie

Situatieschets 1 - bespreking

Mogelijke reacties zijn:

- Peter niet laten verven. Dit is praktisch niet haalbaar. Nadine legt aan Peter uit waarom dit niet kan.
- Nadine gaat niet op het verven in. Ze leidt Peter af en loodst hem naar de blokkendoos.
- Nadine legt uit dat het nu niet kan en spreekt af dat hij mag verven na etenstijd.
- Nadine laat Peter op dat moment verven.

Wat vinden de onthaalouders van deze reacties? Welke aanpak verkiezen zij?

Inhoud

De wenperiode: wat, waarom en hoe?

Methodiek

Bespreking beeldfragment

Leerdoelen

- De onthaalouders weten wat de wenperiode is.
- De onthaalouders reflecteren over het belang van wennen voor ouders, kind en opvang.
- Ze zoeken naar acties voor de eigen opvangpraktijk om deze wenperiode goed te laten verlopen.
- Ze formuleren inzichten en tips die ze in de eigen opvangpraktijk willen gebruiken

Omschrijving

Fase 1 + 2

Bekijken en bespreken van een beeldfragment uit "Childcare Stories" aan de hand van gerichte vragen.

Fase 3

Individuele verwerking: wat onthoud ik uit deze oefening?

Competenties

- Zorgen voor een warm (eerste) contact
- Creëren van een huiselijke sfeer
- Ruimte laten voor en rekening houden met de gevoelens en gewoontes van elk kind
- Het vertrouwen van ouders winnen
- Openstaan en respecteren van de normen en waarden van de ouders
- Een "wenperiode" verzorgen voor ouders met hun kind.

Aantal deelnemers

Minimum 6, maximum 30

Fase 1

Doel:

De onthaalouders maken kennis met een inspirerende getuigenis van een vader over de wenperiode.

Werkvorm:

Inleiden beeldfragment + bekijken beeldfragment – in grote groep

Werktijd:

10 minuten

Aanpak:

Je leidt het beeldfragment in: de onthaalouders krijgen een beeldfragment te zien waarin “wennen” en “kennismaken met de opvangplaats” centraal staan. Ronny vertelt hoe hij als vader de wenperiode heeft ervaren. Je geeft hen vragen mee waarop ze tijdens het beeldfragment moeten letten:

- Welke inspanningen doet men vanuit de opvang om kinderen en ouders te laten wennen?
- Wat valt er op in de getuigenis van de vader? Welk gevoel krijgt hij tijdens deze kennismakingsperiode? Hoe zou dat komen?

Didactisch materiaal:

TV + dvd-speler

Dvd “Childcare stories”, extra, Ronny & Zoë. De dvd is te bestellen via www.vbjk.be

Begeleiderstaken:

Je zorgt dat het technisch mogelijk is om de dvd te bekijken. Je leidt het beeldfragment in. Je zorgt dat de onthaalouders weten waarop ze moeten letten tijdens het fragment.

Lokaalopstelling:

Ze kunnen het beeldfragment van op hun plaats volgen. Ze hebben de mogelijkheid om te noteren.

Fase 2

Doel:

De onthaalouders reflecteren aan de hand van gerichte vragen over de positie van ouder en kind tijdens de wenperiode. Ze denken na over wat van belang is vanuit het standpunt van ouders, kinderen en opvang.

Ze zoeken naar acties voor de eigen opvangpraktijk om deze wenperiode goed te laten verlopen.

Werkvorm:

Nabespreking aan de hand van gerichte vragen - groepsgesprek

Werktijd:

45-60 minuten

Aanpak:

Je vraagt hen wat hun opviel in het beeldfragment.

Je herneemt de vragen uit fase 1 en breidt ze uit:

- Welke inspanningen doet men vanuit de opvang om kinderen en ouders te laten wennen in de opvang?
Verdiepende vragen: Wat vind je hier zelf van? Welke voorbeelden uit het beeldfragment zou je zelf kunnen toepassen? Heb je nog andere tips om deze wenperiode vlot te laten verlopen? Hoe zouden ouders zich bij deze inspanningen voelen?
- Wat valt er op in de getuigenis van de papa? Welk gevoel krijgt hij tijdens deze kennismakingsperiode? Hoe zou dat komen?
Bedoeling is om dieper in te gaan op het feit dat men in de opvang de trend van thuis probeert door te zetten.

Verdiepende vragen: welke aspecten uit het dagelijkse leven thuis kun jij als onthaalouder overnemen? Waarom zou je dat doen? Waarom zou je dat niet doen? Wat houdt je tegen om dit te doen?

Didactisch materiaal:

Flappen / whiteboard om belangrijke standpunten samen te vatten

Begeleiderstaken:

Je bent gespreksleider. Je zorgt ervoor dat alle onthaalouders voldoende aan bod komen en stelt verdiepende vragen. Je vraagt naar argumenten bij stellingen als “dit is in de praktijk niet haalbaar”.

Lokaalopstelling:

Kringopstelling

Fase 3

Doel:

De onthaalouders verwerken de leerstof. Ze reflecteren over de inzichten en tips die ze in hun eigen opvangpraktijk willen gebruiken.

Werkvorm:

”De schatkist”: iedere deelnemer noteert individueel welke tips/inzichten hij wil bewaren en toepassen in de eigen opvangpraktijk.

Werktijd:

10 – 20 minuten

Aanpak:

De onthaalouders krijgen een blad met daarop 3 lege schatkisten. Je vraagt hen om in elk van de schatkisten een tip/inzicht te noteren dat ze willen bewaren. Je vraagt hen om dit zo concreet mogelijk te maken.

- In de eerste kist schrijven ze een tip inzake het “wenbeleid” zoals het hun is bijgebleven en die ze zelf willen uitproberen.
- In de tweede kist schrijven ze wat er voor ouders van belang is in een kennismakingsfase.
- In de derde kist schrijven ze wat er voor het kind van belang is in een kennismakingsfase.

Dit kan eventueel opnieuw in de groep besproken worden.

Didactisch materiaal:

Bladen met lege schatkisten

Schrijfgerief

Begeleiderstaken:

Je legt de opdracht uit en gaat na of iedereen ze begrepen heeft. Bij de bespreking in de groep probeer je om goede voornemens zo concreet mogelijk te maken. Voorbeeld: een deelnemer noteert: “zaken vanuit de thuissituatie van het kind toepassen”. Je vraagt dan:” welke zaken zou je dan willen toepassen?”

Lokaalopstelling:

Kringopstelling of U-vorm

4

Inhoud

Hoe ga je om met zindelijkheid?

Methodiek

Stellingenspel

Leerdoelen

De onthaalouders formuleren hun eigen ideeën over het aanleren van zindelijkheid. Ze toetsen hun ideeën af aan de andere onthaalouders en aan de zes basisprincipes voor het begeleiden van jonge kinderen.

Omschrijving

Fase 1

Bespreken stellingen in kleine groepen

Fase 2

Nabespreking in grote groep door middel van kringgesprek + terugkoppeling naar basisprincipes

Competenties

- Creëren van een basissfeer van veiligheid, zekerheid, geborgenheid, openheid en structuur
- De kinderen observeren naar hun algemene ontwikkeling
- Toepassen van methoden die de ontwikkeling van kinderen stimuleren
- Aanleren van zindelijkheid in overleg met ouders

Aantal deelnemers

Minimum 6 , maximum 36

Fase 1

Doel:

De onthaalouders denken na over verschillende stellingen over zindelijkheid. Ze discussiëren, verwoorden hun mening en komen tot consensus.

Werkvorm:

Stellingenspel: de onthaalouders discussiëren over verschillende stellingen en plaatsen ze in de categorieën “akkoord” / “niet akkoord”

Werktijd:

45 minuten

Aanpak:

Iedere groep krijgt 2 grote flappen en een aantal stellingenkaarten. Iedere groep verdeelt zijn stellingen over de 2 flappen: op de eerste flap komen de stellingen waarmee de onthaalouders **akkoord** gaan, op de tweede flap die waarmee ze **niet akkoord** gaan. De groepen krijgen 45 minuten om de stellingen te sorteren.

Didactisch materiaal:

Stellingenkaarten

1 flap met als titel “akkoord”

1 flap met als titel “niet akkoord”

Lijm

Begeleiderstaken:

Je benadrukt dat de onthaalouders tot een consensus moeten komen. Zo stimuleer je de interne discussie. Je observeert de discussies in de kleine groepen. Je bewaakt de tijd.

Lokaalopstelling:

De onthaalouders zitten in kleine groepen aan tafels. Er is voldoende afstand tussen de groepen, zodat “intern overleg” mogelijk is zonder de anderen te storen.

Fase 2

Doel:

De onthaalouders beargumenteren waarom hun groep “akkoord” / “niet akkoord” koos. De onthaalouders leggen de link tussen zindelijkheid en de 6 basisprincipes:

- Respect hebben voor de eigenheid van elk kind
- Zorgen voor geborgenheid
- Structuur en regels aanbieden
- Stimuleren
- Zelfstandigheid bevorderen
- Kinderen laten participeren

Werkvorm:

Nabespreking door middel van kringgesprek

Werktijd:

60 minuten

Aanpak:

De onthaalouders nemen opnieuw plaats in de grote groep. De flappen worden duidelijk zichtbaar opgehangen. Je bekijkt samen overeenkomsten en verschillen in de keuzes van de verschillende groepen. Waar groepen een verschillende keuze maakten, vraag je of dit ook discussiepunten waren in de kleine groepen. Waarom koos een groep voor “akkoord” of “niet akkoord”? Welke argumenten dragen zij hiervoor aan?

Tijdens deze discussie vraag je ook naar het toepassen van de basisprincipes. Een voorbeeld:
“Als je kijkt naar deze stelling, en je weet dat we ‘zelfstandigheid van kinderen stimuleren’ een erg belangrijk punt vinden, blijf je dan bij je mening? Kan je je mening nuanceren?”

Didactisch materiaal:

Flappen

Begeleiderstaken:

Je bent gespreksleider. Je zorgt ervoor dat iedere onthaalouder en elk thema voldoende aan bod komen. Je schetst, indien nodig, nogmaals de theoretische kaders.

Lokaalopstelling:

Opstelling in U-vorm of kringopstelling

Variant 1: Stellingenspel met rood, oranje en groen licht

Doel:

De onthaalouders denken na over verschillende stellingen. Ze discussiëren en verwoorden hun mening.

Werkvorm:

Stellingenspel: de onthaalouders steken een rode, oranje of groene kaart in de lucht, afhankelijk van hun mening.

Werktijd:

45 minuten

Aanpak:

Je legt de bedoeling van het spel uit. Je formuleert stellingen over zindelijkheid. Iedere onthaalouder beschikt over een rode, een groene en een oranje kaart. Groen staat voor akkoord, rood voor niet akkoord. Wil de onthaalouder nuanceren, dan gebruikt hij het oranje kaartje. Na elke vraag wordt de discussie in de grote groep gevoerd.

Didactisch materiaal:

Stellingenkaarten

Per onthaalouder een set gekleurde kaarten

Begeleiderstaken:

Je bent gespreksleider. Je zorgt ervoor dat iedereen aan bod komt. Je vraagt ook steeds om een standpunt te beargumenteren: “Ik zie dat je niet akkoord gaat met deze stelling, kun je uitleggen waarom?”

Variant 2: Overtuigingsspel

Doel:

De onthaalouders denken na over verschillende stellingen. Ze discussiëren en verwoorden hun mening.

Werkvorm:

Overtuigingsspel. De onthaalouders nemen een standpunt in. Ze krijgen spreektijd waarin ze elkaar proberen overtuigen van hun standpunt.

Werktijd:

45 minuten (afhankelijk van het aantal stellingen)

Aanpak:

Je licht de spelregels toe. In 3 hoeken van het lokaal hangen flappen met vermelding “voor”, “tegen” of “neutraal”. Je leest een stelling voor. Iedere onthaalouder neemt plaats in één van de hoeken van het lokaal. Iedere groep krijgt 3 minuten de tijd om de leden uit de andere kampen te overtuigen van hun standpunt. Na iedere ronde bevraag je de onthaalouders. Waarom zijn ze van kamp verwisseld? Waarom niet?

Didactisch materiaal:

Stellingenkaarten

Flappen met vermelding “voor”, “tegen” en “neutraal”

Begeleiderstaken:

Je geeft de opdracht en gaat na of iedereen ze begrepen heeft.

Bijlage 1: voorbeelden van stellingenkaarten

Stellingenkaart	Achtergrondinformatie voor de begeleider
Alle kinderen worden zindelijk rond de leeftijd van 2 jaar.	<i>Tussen de leeftijd van 2 en 5 jaar wordt een kind overdag zindelijk. Dit verloopt volledig in het tempo van het kind.</i>
Als je met zindelijkheidsstraining wil starten, moet je kinderen minder laten drinken. Op die manier verklein je de kans op “ongelukjes”.	<i>Onderzoek wees uit dat kinderen met zindelijkheidsproblemen net minder drinken dan kinderen die wel zindelijk zijn. Stimuleer het kind om regelmatig te drinken (om de twee uur).</i>
Het is normaal dat een kind van 6 jaar 's nachts nog niet droog is.	<i>Tot de leeftijd van 7 jaar is bedplassen niet abnormaal.</i>
Als onthaalouder kun je perfect met zindelijkheidsstraining beginnen zonder dat de ouders hier thuis mee bezig zijn.	<i>Zindelijkheidsstraining kun je enkel in overleg doen en door een gezamenlijke aanpak af te spreken.</i>
Als een kind op het potje plast, kun je hem best belonen met een snoepje.	<i>Belonen met woorden is goed. Snoep is echter geen ideale manier om te belonen. Kinderen gaan dan plassen om te snoepen en leren hierdoor niet de prikkel om te plassen te herkennen.</i>
Je kunt kinderen best al heel vroeg met het potje vertrouwd maken. Als ze kunnen zitten, kun je hen er af en toe eens opzetten.	<i>Het heeft weinig zin om een kind te laten kennismaken met het potje als het verstandelijk nog niet in staat is om de bedoeling ervan te vatten.</i>
In een groepsopvang is het soms makkelijker om kinderen te laten zindelijk worden. Ze zien en leren veel van elkaar.	<i>Juist. Misschien loopt het daarom thuis minder makkelijk dan in de opvang</i>
Kinderen worden op hetzelfde moment zindelijk voor plassen en ontlasting.	<i>Dit is afhankelijk van de ontwikkeling van het kind. Soms zijn kinderen al zindelijk voor plassen, maar vragen ze nog een luier voor stoelgang.</i>